

Raül Garrigasait debuta com a novel·lista amb un relat ambientat en la Solsona carlina

«Els estranys» trasllada el lector al 1837 a través d'un jove prussià que vol lluitar a la guerra i queda atrapat a la ciutat

Toni Mata / Regió 7

El perill de no anar ben informat per la vida és que pots creuar els Pirineus procedent de Prússia per defensar l'ordre en la primera guerra Carlina i acabar no saps pas com a Solsona més perdut que un pop en un garatge. L'incaut en qüestió és Rudolf von Wielemann, el jove convençut dels seus ideals conservadors que ha creat l'escriptor solsoní Raül Garrigasait (1979) per ambientar la seva primera novel·la, *Els estranys* (Edicions de 1984). **Una ficció que cavalca entre el 1837 i el present** per parlar de l'estupefacció que causa descobrir que la realitat no sempre s'adequa als prejudicis.

«No és una novel·la històrica, i ho puntualitzo per no generar segons quines expectatives en segons quins lectors», va advertir ahir al matí Garrigasait en la presentació de l'obra amb la qual s'estrena com a novel·lista, perquè **«ni faig didàctica de la història ni tinc vocació d'antiquari, no em dedico a reconstruir el passat»**. Un matís necessari per evitar que s'etiqueti frívolament un treball que «va néixer amb vocació de combinar ficció i assaig i ha acabat sent principalment una novel·la».

Els estranys té lloc el 1837 quan un jove prussià procedent de Berlín, amb l'equipatge carregat de la convicció heretada que en el món hi ha bons i dolents i els primers són els seus, els que defensen l'ordre establert, arriba a Catalunya per lluitar en les files carlistes. L'atzar, però, l'obliga a realitzar una llarga estada involuntària en una Solsona ruïnosa on el contacte amb els nadius fa trontollar les seves creences. «L'amistat permet que la gent es trobi fora de les ideologies i les interpretacions esquemàtiques de la realitat», va apuntar Garrigasait, que va afegir que «també hi ha una trama secundària ubicada avui en dia i que protagonitza un traductor que es diu Raül. Em serveix per parlar del passat des de l'òptica del present».

Modernitat contra tradició

«Es diu a vegades que Solsona era un feu carlí, però durant la primera guerra va ser **un bastió liberal envoltat de territori carlí**. Quan la van ocupar, va estar en mans dels carlins durant un any», va explicar Garrigasait per contextualitzar la localitat a la qual va a raure Rudolf. «Avui en dia, encara queda un pòsit de la memòria carlina, sobretot vinculada a algunes cases de pagès i algunes famílies concretes», va apuntar l'autor: «fins i tot es fan trobades i proclames, però són bastant poc ideològiques». Tot i que el fenomen se circumscriu «al món rural», no deixa de sorprendre aquest referent actual d'un conflicte bèl·lic que va tenir lloc en tres tongades el segle XIX.

Les guerres carlines són filles de la mort sense successió clara del monarca espanyol Ferran VII. Els partidaris de Carles Maria Isidre de Borbó no acceptaven que la corona anés a parar a la testa d'Isabel II, que simbolitzava el tarannà liberal enfront del conservadorisme dels primers. Més enllà de la qüestió dinàstica, la pugna, que va adquirir una «violència extrema», va expressar la lluita dialèctica entre la modernitat i la tradició. «Va ser una revolta visceral en què aquells rebels primitius, com els va anomenar l'historiador Eric Hobsbawm, lluitaven contra un estat modern que arribava», va explicar el solsoní, que va afegir que «m'agrada que la literatura mostri tot allò que hi ha per sota dels discursos oficials».

Conrad, Vayreda, Perucho

Raül Garrigasait és un home llegit que **exerceix de director editorial a Alpha i imparteix classes d'història de la literatura universal a la Universitat de Barcelona**. Reconegut també per la seva faceta de traductor i assagista, el solsoní s'ha endinsat en la ficció amb un treball amb el qual, «mentre escrivia, vaig riure molt».

Un dels elements principals de la creació literària d'*Els estranys* va ser «aconseguir que les paraules fessin emergir les escenes davant del lector». Un propòsit que per al solsoní té dos referents destacats en el britànic Joseph Conrad i el Marià Vayreda de *Records de la darrera carlinada*. «Sempre he pensat que aquesta novel·la és molt cinematogràfica. Hi ha un passatge amb un esquadró de vells combatents que és molt visual», va afirmar l'escriptor de la Catalunya Central: «això, Vayreda segurament ho sabia fer perquè va pintar durant molts anys».

Per a Garrigasait també va ser important en la confecció del llibre la construcció d'històries secundàries explicades pels mateixos personatges. «Vaig tenir en compte les formes de la narrativitat oral que jo he viscut al Solsonès, aquelles tafaneries que

s'explicaven a casa o els relats macabres amb els amics». No obstant això, «no ho he fet des del costumisme, sinó a la manera de Faulkner o de l'episodi del *Gènesi* bíblic on Noè, borratxo, maleeix el seu fill que l'ha vist nu, en una barreja de quotidianitat i tragèdia».

L'interès del solsoní passa per explicar un món que «s'esfondra» a través d'un personatge que veu com el seu esquema mental «s'esmicola». «Vull mostrar el moment en què les ideologies cauen i la realitat es mostra tràgica i còmica», va indicar Garrigasait. Un altre referent literari és Joan Perucho i *Les històries naturals*, «un llibre que em diverteix molt».

El progrés, el pensament il·lustrat, la resistència, l'estupefacció i la necessitat d'intercanviar opinions i experiències per ampliar la mirada sobre el món són qüestions que bateguen en la primera ficció d'un autor que situa Solsona en la geografia literària de la Catalunya Central.